

SAFO – INNSPILL STATSBUDEJETTET 2027 – ARBEIDS- OG SOSIALKOMITEEN

Inkludering i arbeid og nødvendig tilrettelegging for et likestilt liv

Funksjonshemmede ekskluderes for ofte fra det faglige og sosiale fellesskapet i nærsolen. Jo eldre de blir, jo mer skilles funksjonshemmede ut fra det ordinære klassefellesskapet.

Morgendagens arbeidsgivere og arbeidskollegaer finnes i dagens skole. Hvordan kan arbeidskollegaer, arbeidsgivere og funksjonshemmede selv, fokusere funksjonshemmedes ressurser i et arbeidsmarked, når oppveksten har signalisert segregering og utenforskap?

Blant funksjonshemmede er yrkesaktiviteten på 40,6% mens den blant befolkningen totalt er på 73,4%¹. Rundt regnet 28% (105.000 personer²) av funksjonshemmede uten arbeid, ønsker en jobb.

Under halvparten (46%) av ledere i offentlige og private virksomheter oppgir at de ganske godt eller meget godt kunne tenke seg å ansette funksjonshemmede³. Kun 34% av ledere i offentlige og private virksomheter ville ønsket å beholde en funksjonshemmet arbeidstaker ved eventuell nedbemanning⁴

Manglende universell utforming i arbeidslokaler

For mange funksjonshemmede er universell utforming av arbeidslokalene er en fysisk barriere. Lovverket nedfeller ikke forpliktelser til universell utforming i arbeidslokaler og selv om arbeidsmiljøloven pålegger tilrettelegging, og gir mulighet for tilskudd til dette, fører manglende tilgjengelighet i arbeidslokalene til ekstra tid og penger til å legge til rette. Dette blir en flaskehals og tilretteleggingen kan ta så lang tid at ansettelse blir uaktuelt.

¹ Fra SSB sin arbeidskraftsundersøkelse i 2020 (ref. på BUFdir informasjonssider. <https://www.bufdir.no/statistikk-og-analyse/funksjonsnedsettelse/funk-arbeid/>

² Fra BUFdir nettsider om CRPD artikkel 24 – funksjonshemmede og arbeid – hentet den 21.10.25: <https://www.bufdir.no/statistikk-og-analyse/funksjonsnedsettelse/funk-arbeid/>

³ Ipsos 2019, <https://www.bufdir.no/statistikk-og-analyse/funksjonsnedsettelse/funk-arbeid/>

⁴ Ipsos 2021, <https://www.bufdir.no/statistikk-og-analyse/funksjonsnedsettelse/funk-arbeid/>

Regjeringen følger ikke opp løftene om vesentlig økning i VTA-plasser

Kun 1 av 10 utviklingshemmede er i arbeid⁵. Lovnaden var 1000 nye tiltaksplasser – fasit i forslaget er 300 tiltaksplasser. Samtidig foreslår departementet å oppheve Stortingets anmodningsvedtak 617 fra sesjon 24-25 om å trappe opp antall VTA-plasser med 1.000 i året.

En nasjonal venteliste over antall personer i kø for en VTA-plass mangler, men behovet er dokumentert på flere måter. Arbeids- og velferdsdirektoratet har tidligere beregnet et reelt behov for å tette gapet mellom tilbud og etterspørsel er minst 1000 nye VTA-plasser over flere år⁶.

Tolke- og ledsagertjenester – grunnleggende verktøy for inkludering av personer med døvblindhet

Tolk- og ledsagertjenesten det mest sentrale verktøyet for å bidra til deltakelse og likestilling. Tjenestene ytes av fast ansatte tolker fra NAV (kap. 605, post 01) og freelancetolker finansiert over kap. 2661, post 79.

Ny innkjøpsmodell for tolketjenester fra frilanstolker skal ha oppstart sent i 2026. Vi ser ikke beskrevet hvordan økte administrasjonsutgifter til ny innkjøpsmodell er tenkt dekket inn. Vi er bekymret for at økte administrasjonskostnader vil redusere tilgangen til og bruken av fast ansatte tolker.

Samtidig er overslagsbevilgningen for rammen knyttet til innkjøp av frilanstolker. Kostnader til brukere vil kunne generere bevilgninger ut over rammen, men ikke økning i enkeltpersoners behov. Dette vil bidra til redusert selvstendighet og mer isolasjon for døvblinde.

Aktivitetsmidler til personer over 26 år

Regjeringen prioriterer ikke funksjonshemmedes folkehelse. Aktivitet som forebyggende tiltak for funksjonshemmede er begrenset. Posten for aktivitetshjelpemidler for voksne over 26 år er på langt nær nok til å dekke behovet. Nok en gang uteblir satsingen på funksjonshemmedes folkehelse.

Funksjonsassistanse – Positiv budsjettøkning, men må utvides og økes

Bevilgningen er redusert kraftig sett opp mot saldert budsjett for 2026. Dersom potten brukes opp i løpet av 2027, vil funksjonshemmede stå uten tilbud. Også utviklingshemmede og funksjonshemmede studenter må få tilgang til ordningen. Bevilgningen må økes kraftig.

⁵ <https://www.uio.no/forskning/forskningsnytt/artikler/2025/kun-1-av-10-unge-voksne-med-utviklingshemming-er-i-arbeid.html>

⁶ <https://iarbeid.no/disse-partiene-vil-stemme-for-1000-nye-tilrettelagte-jobber-fra-2026>

Arbeids- og utdanningsreiser – må utvides til VTA-deltakere

Arbeids- og utdanningsreiser må også gjøres tilgjengelig for VTA-brukere. At ordningen er avhengig av årlige budsjettprioriteringer, gjør den også uforutsigbar for de som har tilgang til og god nytte av ordningen.

Lang utdanning positivt for yrkesaktivitet - Høyere utdanning som arbeidsmarkedstiltak

Universitets- og høyskoleutdanning øker funksjonshemmedes yrkesaktivitet – fra 42,4% for de med videregående skole til 60,5% for de med universitets- og høyskoleutdanning fra 1-4 år og 60,6% for de med utdanning utover 4 år.

Statens arbeidsmiljøinstitutt – arbeidsmiljø og helse

Større satsning på arbeid med psykisk helse på arbeidsplassen og utvikling av helsefremmende arbeidsplasser. Brukerorganisasjoner for psykisk helse må i større grad motta økonomiske midler og inviteres med til å bidra i et samarbeid med arbeidstakere, ledelse, fagforeninger, arbeidsgiverorganisasjoner, fagmyndigheter og fagmiljøer.

Grunn- og hjelpestønad

Nominelle satser for grunn- og hjelpestønad videreføres. Det innebærer reduksjon i funksjonshemmedes levekår. Det er godt dokumentert at funksjonshemmede har lavere inntekter og høyere kostnader enn andre⁷. Regjeringen velger i dette tilfellet å gjøre innsparinger i budsjettet på bekostning av lavinntektsgrupper.

Funksjonshemmedes organisasjoner må sikres representasjon

Kap. 352 Post 70 Deltakelse for personer med funksjonsnedsettelse

Et vesentlig prinsipp i FN-konvensjonen om funksjonshemmedes menneskerettigheter (CRPD) er å sikre representasjon og medbestemmelse. Funksjonshindredes organisasjoner er i en særstilling for å sørge for dette.

Inkorporeringen av CRPD i menneskerettsloven må følges av en styrking av funksjonshindres organisasjoner og representasjon. Myndighetene har ansvar for å bidra betydelig for å sikre at organisasjonene har ressurser nok til bidra til reell likestilling og deltakelse for funksjonshindrede.

Kapittel 339 Pengespill lotterier og stiftelser

Det er rimelig og fornuftig at det finnes klare grenser for pengespill i Norge. Norsk tipping og Rikstoto har en spillgrense på 20 000 kroner i måneden. Regjeringen har valgt å innføre en vesentlig lavere grense for bingo, og dermed en ulikebehandling av forskjellige pengespill.

Viktige deler av den lokale frivilligheten i Norge har hoveddelen av sine frie inntekter fra nettopp bingoene. Med den nye tapsgrensen står vi overfor en stor knekk i den norske frivilligheten.

⁷ <https://www.bufdir.no/statistikk-og-analyse/funksjonsnedsettelse/okonomi-/>

Det rammer lokalforeninger som driver svært viktig likepersonarbeid. Det finnes lite alternativ finansiering av dette viktige arbeidet i dag. Bare knappe to måneder etter at forskriften tredde i kraft så vi et stort inntektsfall for bingoallene. Det haster å få på plass løsninger som sikrer frie midler til den lokale frivilligheten, før lokale organisasjoner må legge ned sine viktige tilbud i alle landets fylker.

Funksjonshemmedes rettssikkerhet

Diskrimineringsnemnda tilgodeses med en mindre bevilgningsøkning, til tross for at saksbehandlingstiden fortsatt er lang. Gjennomsnittlig saksbehandlingstid pr. 11.10.2026 er oppgitt til 284 dager på Diskrimineringsnemndas egne sider⁸.

SAFO ber om at komiteen

- **Inkluderende skole for et inkluderende arbeidsliv:** Vi ber komiteen legge inn en merknad om nødvendigheten å sikre inkludering i skolen for å bidra til inkludering i Arbeidslivet
- **Lovfesting av krav om universell utforming i arbeidslokaler:** Vi ber komiteen legge inn en merknad om at Regjeringen starter prosessen med å lovfeste i Likestillings- og diskrimineringsloven, krav til universell utforming i alle arbeidslokaler
- **Kap. 605, post 1 og Kap. 2661, post 79:** Tolk/ Ledsager: Vi ber komiteen legge inn en merknad om at kap. 605, post 1 (Fast ansatte tolker) og kap. 2661, post 79 (freelance-tolker) som sikrer tilstrekkelig tolk/ledsagertjenester for døvblinde.
- **Kap. 2661, post 79:** Stortinget må doble rammebeløpet for aktivitetshjelpemidler for personer over 26 år.
- **Kap. 634, post 79:** Ordningen med funksjonsassistanse bør gjøres om til en overslagsbevilgning, og også inkludere assistanse i utdanning. Utviklingshemmede må inkluderes i målgruppen, og ordningen bør rettighetsfestes med en overslagsbevilgning.
- **Kap. 634, post 76:** Maksimal tidsperiode for arbeidsmarkedstiltaket opplæring og utdanning bør utvides til 5 år, slik at de som ikke har mulighet til å følge et ordinært utdanningsløp, kan ta en Mastergrad ved hjelp av arbeidsmarkedstiltak.
- **Kap. 643, post 50-** En større satsning gjennom Statens Arbeidsmiljøinstitutt er viktig Initiere utarbeidelse og gjennomføring av et kompetanseprogram relatert til angst og psykisk uhelse i arbeidslivet. Brukerorganisasjoner må involveres.
- **Kap. 2661, Post 70 og 71:** Stortinget må sikre prisjustert økning av satsene for grunn- og hjelpestønad.
- **Kap. 352, postene 70-71:** Rammene for tilskudd til drifts- og prosjektmidler til funksjonshemmedes organisasjoner må økes.

⁸ <https://www.diskrimineringsnemnda.no/klagesaker-og-statistikk/soek-i-statistikk>

11.10.26

- **Kap. 339:** Frivilligheten må sikres like betingelser som statlig pengespill når det gjelder spillegrenser.
- **Kap. 350 –** Sekretariatet for Diskrimineringsnemnda må sikres til strekkelige ressurser slik at saksbehandlingstiden reduseres.

Angstforeningen

NORGES
HANDIKAPFORBUNDS
UNGDOM

